

2023-05-03

2023/1137

REMISSVAR

Remissvar för SvK 2023/1137, EU-kommissionens förslag till förordning om nettonollindustri – Net Zero Industry Act

Svenska kraftnät har tagit del av EU-kommissionens förslag till förordning om nettonollindustri – Net Zero Industry Act, diarienummer KN2023/02708. Förslaget till ny förordning ska stärka nettonollteknikens resiliens och konkurrenskraft i EU och göra energisystemet mer säkert och hållbart. Förordningen ska skapa bättre förutsättningar för nettonollprojekt i EU och attrahera investeringar med målet att EU:s tillverkningskapacitet för strategisk nettonollteknik 2030 ska ha närmat sig eller nått minst 40 % av EU:s utbyggnadsbehov. Förslaget innefattar också åtgärder för att säkra kvalificerad arbetskraft för produktion av nettonollteknik inom EU.

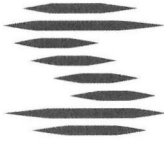
Efter övervägande av möjliga konsekvenser av det nya förslaget och dess påverkan för Svenska kraftnät vill vi lyfta fram följande synpunkter:

- > Offentliga upphandlingsförfaranden (Artikel 19)
- > Forskning och utveckling (Artikel 26)

Nedan utvecklas resonemanget för varje punkt.

Offentliga upphandlingsförfaranden

I den föreslagna förordningens artikel 19 regleras hur offentliga upphandlingsförfaranden ska bidra till hållbarhet (sustainability) och motståndskraft (resilience). I artikeln uppställs olika krav på hur anbud ska utvärderas, med relativt detaljerade instruktioner för vilka kriterier som ska tillämpas vid identifieringen av det bästa anbudet. Det föreslås en regel i artikel 19.3 som reglerar hur stor procentuell vikt dessa kriterier ska, dvs. inte får, ges i utvärderingen. Det ingår också en regel i artikel 19.4 som tillåter en upphandlande myndighet eller enhet att ändå avstå från att anskaffa nettonollteknik, i de fall myndigheten vid utvärderingen skulle konstatera att tekniken är allt för kostsam för myndigheten. Förslaget anger en prisskillnad på 10 % som en gräns för när ett anbud får ses som för kostsamt. Att en sådan bedömning kan göras i alla upphandlingsförfaranden är redan möjligt enligt nu gällande regelverk, och något som alla myndigheter gör löpande i varje enskild

upphandling. Det framstår därför som onödigt att den möjligheten skulle behöva regleras särskilt för just nettonollteknik.

I artikel 38 framgår att förordningen inte ska tillämpas i upphandlingar med ett värde under 25 miljoner euro. Syftet ska vara att minska den administrativa bördan för framförallt mindre myndigheter (skäl 33). Det framgår dock ingenstans varför det är godtagbart att öka den administrativa bördan för större myndigheter, genom att införa ytterligare regleringar för aktiviteter och processer som redan är reglerade i andra författningar.

Gällande upphandlingsregelverk ger redan idag myndigheter full handlingsfrihet att upphandla nettonollteknik genom tillämpning av inbördes tilldelningskriterier, men utan den procentuella begränsning som läggs fram i förslaget.¹ Man kan därför ifrågasätta behovet av den föreslagna regleringen.

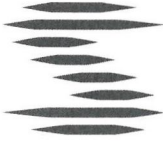
Svenska kraftnät noterar att allt som regleras i artikel 19 redan är tillåtet inom ramen för nu gällande upphandlingsregelverk. Förslagsställarna noterar för övrigt själva att så är fallet i skäl 25 och 26 till förordningsförslaget. Man kan redan utifrån vad som framgår i de skälen fråga sig om artikel 19 behövs överhuvudtaget. Även andra av skälen (bl.a. 27, 32) antyder att vad som föreslås regleras i förordningen beträffande offentliga upphandlingsförfaranden, redan är reglerat i andra EU-författningar.

Att införa detaljerade regler, vilka kommer att gälla som lag när de införs och som reglerar vad en myndighet får eller ska göra är knappast lämpligt, när de aktiviteter och processer som föreslås regleras redan är stadgade i annan lagstiftning. Det kommer enligt Svenska kraftnäts bedömning inte att göra den offentliga upphandlingen mer lättilläpplig, och det är tveksamt om förslaget kommer att tydliggöra hur upphandlingar av nettonollteknik ska eller bör genomföras. Däremot kommer förslaget till förordning att öka den administrativa bördan för Sveriges upphandlande enheter och myndigheter. Offentliga upphandlingsförfaranden kommer att bli svårare att genomföra. Det är en utveckling som inte är önskvärd, ens för de större kontrakt som förslaget till förordning avser att omfatta.

Forskning och utveckling

Elektrifieringen av samhället ställer ökade krav på driftsäkerheten och robustheten i systemet. Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. På kort sikt kan omställningen innebära utmaningar för driftsäkerheten om den tekniska utvecklingen inte följer samma utvecklingskurva, eftersom det krävs tillgänglig nettonollteknik för genomförandet. Förslaget till förordning berör främst teknik och projekt med avsikt att främja utvecklingen inom produktionsindustrin för tekniska produkter, men även nätteknik avses. Eftersom elmarknaden är avreglerad och transmissionsnäts-

¹ Sådana upphandlingar genomförs i enlighet med vad som stadgas i artikel 82.5 i direktiv 2014/25/EU, vilket för tydlighets skull också framgår i bestämmelsen i förslaget till förordning.

operatörer och producenter är åtskilda enligt lag, är den direkta påverkan för Svenska kraftnät tämligen liten. Dock är främjandet av utvecklingen av nettonollteknik genom till exempel regulatoriska sandlådor (Art 26) positiv ur det perspektivet att omställningen kommer att kräva tillgång till annan teknik än den som används idag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe efter föredragning av Kristina Welin; Internationell samordnare, Tommy Nykvist; Hållbarhetsstrateg.

Sundbyberg, dag som ovan

Lotta Medelius-Bredhe